Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0184

Načelo pravne države, temeljne pravice in zloraba sredstev EU na Slovaškem ter nujno potreben odziv EU

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 20. maja 2026 o načelu pravne države, temeljnih pravicah in zlorabi sredstev EU na Slovaškem ter nujno potrebnem odzivu EU (2026/2607(RSP))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PEU) in zlasti členov 2, 4, 4(3), 5, 6, 9 in 10, ter Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in zlasti člena 20,

– ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),

– ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah (v nadaljnjem besedilu: EKČP) in njenih protokolov ter sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi s Slovaško,

– ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic,

– ob upoštevanju mednarodnih pogodb Organizacije združenih narodov in Sveta Evrope o človekovih pravicah,

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije[1] (v nadaljnjem besedilu: direktiva o zaščiti žvižgačev),

– ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije[2] (v nadaljnjem besedilu: uredba o pogojenosti s pravno državo),

---

1 UL L 305, 26.11.2019, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj.

2 UL L 433 I, 22.12.2020, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko[3] (v nadaljnjem besedilu: uredba o skupnih določbah),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. aprila 2018 o zaščiti preiskovalnih novinarjev v Evropi: primer slovaškega novinarja Jána Kuciaka in Martine Kušnírove[4],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. marca 2019 o stanju na področju spoštovanja načela pravne države in boja proti korupciji v EU, zlasti na Malti in Slovaškem[5],

– ob upoštevanju resolucije z dne 20. oktobra 2022 o povečanju kaznivih dejanj iz sovraštva proti osebam LGBTIQ+ v Evropi in nedavnem homofobnem umoru na Slovaškem[6],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. januarja 2024 o načrtovani ukinitvi glavnih struktur za boj proti korupciji na Slovaškem ter posledicah za načelo pravne države[7],

– ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor po misiji na Slovaškem od 26. do 28. maja 2025 ter poročila skupine za spremljanje demokracije, pravne države in temeljnih pravic pri Odboru za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve v Bratislavi na Slovaškem od 1. do 3. junija 2025,

– ob upoštevanju poglavij o Slovaški v letnih poročilih Komisije o stanju pravne države,

– ob upoštevanju poročil, raziskav in mnenj Agencije Evropske unije za temeljne pravice,

– ob upoštevanju Platforme Sveta Evrope za spodbujanje zaščite novinarstva in varnosti novinarjev ter njenega letnega poročila za leto 2025,

– ob upoštevanju deklaracije odbora ministrov Sveta Evrope z dne 30. aprila 2014 o zaščiti novinarstva ter varnosti novinarjev in drugih

---

3 UL L 231, 30.6.2021, str. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
4 UL C 390, 18.11.2019, str. 111.
5 UL C 108, 26.3.2021, str. 107.
6 UL C 149, 28.4.2023, str. 22.
7 UL C, C/2024/5712, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5712/oj.

medijskih akterjev,

– ob upoštevanju zavez držav, vključenih v Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi, o svobodi medijev, svobodi izražanja in prostem pretoku informacij,

– ob upoštevanju resolucije sodnega sveta Slovaške republike št. 464/2024 z dne 20. novembra 2024, v kateri je izrazil zaskrbljenost glede kaznivega dejanja „zlorabe prava“ in priporočil njegovo razveljavitev ali spremembo, da se zagotovijo strožji zaščitni ukrepi v skladu z neodvisnostjo sodstva,

– ob upoštevanju izjave Mednarodne komisije pravnic in pravnikov z dne 14. februarja 2025, v kateri so izrazili zaskrbljenost zaradi očitnega vmešavanja izvršilne veje oblasti v delo sodnega sveta Slovaške republike in poudarili, da je treba zaščititi neodvisnost sodnih svetov pred vplivanjem parlamenta in izvršilne oblasti,

– ob upoštevanju skupnega odprtega pisma z dne 16. oktobra 2025, ki ga je podpisalo 56 organizacij civilne družbe, v katerem so izrazile globoko zaskrbljenost zaradi nedavno sprejetih ustavnih sprememb na Slovaškem in pozvale EU, naj sprejme nujne ukrepe,

– ob upoštevanju pisma Evropskega javnega tožilstva z dne 28. novembra 2025 Komisiji, v katerem je izrazilo zaskrbljenost, da bi predlagane spremembe zakonodaje o zaščiti žvižgačev na Slovaškem utegnile biti nezdružljive z načeli pravne države, omejiti zaščito nekaterih kategorij žvižgačev, uvesti retroaktivne učinke na tekoče zadeve in negativno vplivati na zaščito finančnih interesov EU,

– ob upoštevanju javne predstavitve Odbora za proračunski nadzor z dne 27. januarja 2026 o zaščiti finančnih interesov EU na Slovaškem,

– ob upoštevanju indeksa zaznave korupcije za leto 2025, na katerem je Slovaška dosegla 48 od 100 točk in se uvrstila na 61. mesto na svetu,

– ob upoštevanju indeksa enakosti spolov Evropskega inštituta za enakost spolov za leto 2025, na katerem je Slovaška prejela oceno 57,2 od 100 in se uvrstila na 20. mesto v EU, kar kaže, da je dosegla napredek, vendar je še vedno pod povprečjem EU,

– ob upoštevanju izjav Sveta in Komisije z dne 11. februarja 2026 o načelu pravne države, temeljnih pravicah in zlorabi sredstev EU na Slovaškem ter nujno potrebnem odzivu EU,

– ob upoštevanju svoje svojih pripomb iz resolucije z dne 29. aprila 2026, ki so bistveni del sklepov o razrešnici glede izvrševanja splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2024, oddelek III – Komisija in izvajalske agencije ter deveti,

deseti in enajsti Evropski razvojni sklad[8],

– ob upoštevanju člena 136(2) Poslovnika,

A. ker EU temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin, kot so določene v členu 2 PEU in kot so navedene v Listini ter zapisane v mednarodnih pogodbah o človekovih pravicah; ker so te vrednote skupne vsem državam članicam ter bi jih morale EU in vsaka država članica posebej dosledno spoštovati in dejavno spodbujati v vseh svojih politikah, notranjih in zunanjih; ker bi morale države članice zagotoviti, da pri zaščiti vrednot iz člena 2 PEU ne pride do nazadovanja; ker spodkopavanje teh vrednot pomeni tveganje, da se bodo zmanjšale pravice in svoboščine ljudi, ki živijo v EU;

B. ker člen 6(3) PEU priznava, da so temeljne pravice, kakor jih zagotavlja EKČP ter kakor izhajajo iz skupnega ustavnega izročila držav članic, splošna načela prava EU;

C. ker je delovanje EU odvisno od medsebojnega zaupanja med državami članicami, ki temelji na predpostavki, da spoštujejo demokracijo, pravno državo in temeljne pravice, kot jih zagotavljata EKČP in Listina;

D. ker je misija za ugotavljanje dejstev, ki jo je od 1. do 3. junija 2025 na Slovaškem izvedla skupina za spremljanje demokracije, pravne države in temeljnih pravic, vzbudila resne pomisleke glede reform kazenskega prava, ki slabijo protikorupcijska prizadevanja, skrajšanih zastaralnih rokov in uporabe skrajšanih postopkov brez ustreznega posvetovanja; ker je misija opozorila tudi na tveganja, povezana s tožilsko diskrecijsko pravico, odsotnostjo celovite protikorupcijske strategije, vse večjim pritiskom na sodstvo, medije in civilno družbo, vse manjšo svobodo medijev in predlogi, ki izpodbijajo primarnost prava EU; ker je bilo zlasti ugotovljeno, da boj proti korupciji ni več prednostna naloga vlade, saj se je število primerov pregona korupcije zmanjšalo, pa ne zaradi manj primerov korupcije, temveč zaradi redkejšega pregona, in da se ne bo obravnaval noben nov večji primer, razen tistih, ki so povezani s prejšnjo vlado predsednika vlade; ker naj bi pravne reforme po ocenah koristile 1324 obsojencem, od katerih so jih 446 predčasno izpustili, številni med njimi pa imajo politične povezave;

E. ker so člani Odbora za proračunski nadzor, ki so bili od 26. do 28. maja 2025 na misiji na Slovaškem, izrazili resne pomisleke glede delovanja kontrolnih in revizijskih sistemov, upravljanja sredstev EU in stanja pravne države v širšem smislu ker je misija potekala v napetem političnem ozračju in so jo zaznamovali javni napadi na njene člane, razkrila je resne pomisleke glede preglednosti, od javnih

---

[8] Sprejeta besedila, P10_TA(2026)0125.

organov in deležnikov dobivala nasprotujoče si informacije ter zaznala sovražno okolje za civilno družbo in preiskovalne novinarje; ker so se pokazala tudi tveganja, povezana z upravljanjem sredstev EU, na primer strukturne pomanjkljivosti v nadzornih mehanizmih, nezadostne zaščitne ukrepe proti goljufijam in zmanjšano preiskovalno zmogljivost po razpustitvi posebnega tožilstva in reformi kazenskega zakonika, kar je privedlo do skrb vzbujajočih predhodnih statističnih podatkov, saj naj bi bili za podobna kazniva dejanja, kot jih je prej preiskovalo posebno tožilstvo, v prvih mesecih leta 2025 izdani le dve obtožnici; ker je posebno tožilstvo pred tem vsako leto preiskalo med 120 in 150 obtožnic; ker je misija razkrila tudi pomanjkljivosti pri dejanski uporabi sredstev EU za ranljive skupnosti, zlasti pri izvrševanju sredstev EU, namenjenih romskim skupnostim;

F. ker je bil s spremembo slovaške ustave, sprejeto 26. septembra 2025, njen člen 7 dopolnjen z dodatnimi določbami o narodni identiteti, ki slovaškim organom, vključno s sodišči, omogočajo presojo, ali in v kolikšni meri naj se na Slovaškem uporablja pravo EU, vključno s sodbami Sodišča Evropske unije; ker so komisar Sveta Evrope za človekove pravice, Beneška komisija in Odbor OZN za človekove pravice izrazili pomisleke glede te spremembe; ker se je Komisija 21. novembra 2025 odločila, da z uradnim opominom začne postopek za ugotavljanje kršitev proti Slovaški zaradi kršitve temeljnih načel prava EU, zlasti načel primarnosti, avtonomije, učinkovitosti in enotne uporabe prava EU;

G. ker se slovaški pravosodni sistem še vedno spoprijema z izzivi glede učinkovitosti, zlasti v upravnih zadevah; ker je Komisija v svojem poročilu o stanju pravne države za leto 2025 Slovaški priporočila, naj uvede ukrepe za zagotovitev zadostnih jamstev neodvisnosti v zvezi z razrešitvijo članov sodnega sveta, zlasti tistih, ki jih ne izvolijo sodniki, pri tem pa naj upošteva evropske standarde glede neodvisnosti sodnih svetov ter poskrbi, da se bodo uporabljali zadostni zaščitni ukrepi, ki se bodo ustrezno upoštevali pri ocenjevanju kazenske odgovornosti sodnikov za kaznivo dejanje „zlorabe prava“ v svojih sodnih odločbah;

H. ker je Komisija v poročilu o stanju pravne države za leto 2025 Slovaški priporočila, naj pripravi predloge za ureditev lobiranja ter močnejši sistem prijave in preverjanja premoženja ter naj si še naprej prizadeva reformirati pravila o nasprotju interesov ter naj poskrbi za učinkovite in neodvisne preiskave in pregon primerov korupcije na visoki ravni, da bi dosegla dobre rezultate, tudi s preprečevanjem neupravičenega vmešavanja in z omejitvijo uporabe pooblastil generalnega državnega tožilca za razveljavitev pravnomočnih preiskovalnih in tožilskih odločitev;

I. ker je Komisija 8. maja 2025 na podlagi priporočila Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) sprejela izvedbeni sklep o

zmanjšanju podpore v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost v primeru nasprotja interesov v skladu s členom 22(5) Uredbe (EU) 2021/241 ter členom 19(1) in (2), točka (a), sporazuma o financiranju za Slovaško (C(2025)0294);

J. ker je Skupina držav proti korupciji (GRECO) 6. junija 2025 sprejela *ad hoc* poročilo o Slovaški republiki, v katerem je obravnavala več priporočil glede na ugotovitve v zvezi z uporabo skrajšanega zakonodajnega postopka, skrajšanjem zastaralnih rokov, skrajšanjem kazenskih sankcij, institucionalnimi reformami, ki zadevajo državno tožilstvo in policijo, ter uporabo kaznivega dejanja „zlorabe prava“; ker sta Beneška komisija in generalni direktorat Sveta Evrope za človekove pravice in pravno državo 6. in 7. marca 2026 navedla, da je kaznivo dejanje zlorabe prava skrb vzbujajoče, saj lahko samo po sebi ogrozi neodvisnost sodstva, in ponovno poudarila, da bi moral biti tu glavni pravni postopek redni pritožbeni preizkus;

K. ker je Komisija v poročilu o stanju pravne države za leto 2025 Slovaški priporočila, naj postroži pravila in mehanizme za ponovno vzpostavitev in nadaljnje varovanje neodvisnega upravljanja in uredniške neodvisnosti javnih medijev ob upoštevanju evropskih standardov glede javnih medijev ter naj nadaljuje proces vzpostavitve zakonodajnih in drugih zaščitnih ukrepov za izboljšanje fizične varnosti in delovnega okolja novinarjev, vključno z reformo zakona o obrekovanju, ob upoštevanju evropskih standardov glede zaščite novinarjev; ker sta slovaška vlada in parlament leta 2025 imenovala slovaški odbor za televizijo in radio (STVR), tako da ga zdaj tvorijo izključno kandidati vladajoče koalicije, kar se je pokazalo pri izbiri generalne direktorice STVR in znatnem pritisku na zaposlene v zvezi z uredniško vsebino;

L. ker se je slovaško ustavno sodišče 11. februarja 2026 odločilo, da bo pri Sodišču Evropske unije vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe (C-107/26) v zvezi z združljivostjo zakona o slovaški televiziji in radiu z evropskim aktom o svobodi medijev[9];

M. ker so pretekli napadi politikov na novinarje, civilno družbo in ranljive skupine na Slovaškem v javnosti ustvarili ozračje, v katerem se dopušča sovražni govor in v katerem so bila storjena huda nasilna kazniva dejanja, kakršen je bil umor Jána Kuciaka in Martine Kušnírove; ker je njun umor eden najbolj zapletenih preiskovanih primerov; ker je primer nadzoroval urad državnega tožilstva in ga zdaj vodi generalni državni tožilec;

N. ker je Komisija v poročilu o stanju pravne države za leto 2025

---

9 Uredba (EU) 2024/1083 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi skupnega okvira za medijske storitve na notranjem trgu in spremembi Direktive 2010/13/EU (evropski akt o svobodi medijev) (UL L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

Slovaški priporočila, naj poskrbi za učinkovito javno posvetovanje in sodelovanje deležnikov v zakonodajnem postopku, in naj pri tem obravnava tudi pogosto rabo skrajšanega postopka; ker je bilo leta 2025 kar 20 % zakonov, ki jih je sprejel slovaški parlament, obravnavanih in sprejetih po skrajšanem zakonodajnem postopku;

O. ker je slovaški parlament 12. decembra 2025 po skrajšanem postopku spremenil zakonodajo o zaščiti žvižgačev; ker je slovaško ustavno sodišče 17. decembra 2025 začasno ustavilo učinek teh sprememb; ker se je Komisija 30. januarja 2026 odločila, da bo začela postopek za ugotavljanje kršitev in Slovaški poslala uradni opomin zaradi kršitve pravil EU o zaščiti žvižgačev;

P. ker je slovaški parlament 16. aprila 2025 spremenil zakonodajo o neprofitnih organizacijah; ker sta komisar Sveta Evrope za človekove pravice in Beneška komisija izrazila pomisleke glede skladnosti spremembe z EKČP; ker so nevladne organizacije tarča kampanj blatenja, groženj in ustrahovanja[10]; ker je slovaško ustavno sodišče 17. decembra 2025 ugotovilo, da sprememba ni v skladu niti s slovaško ustavo niti z EKČP; ker so slovaški organi kljub tej sodbi uvedli alternativne ukrepe, s katerimi so povečali upravni nadzor nad organizacijami civilne družbe in spremenili pravila o preglednosti, kar vzbuja pomisleke zaradi vztrajnih pritiskov na državljanski prostor;

Q. ker so strokovnjaki OZN za človekove pravice in Odbor OZN za človekove pravice izrazili zaskrbljenost zaradi stigmatizacije in preganjanja nevladnih organizacij, novinarjev in organizacij civilne družbe na Slovaškem ter omejevanja državljanskega prostora; ker je Odbor OZN pozval Slovaško, naj pregleda in spremeni svojo zakonodajo, da zagotovi popolno zaščito pravice do mirnega zbiranja in ustrezen okvir delovanja za nevladne organizacije; ker je Slovaška še vedno v okrepljenem postopku, kar zadeva izvrševanje sodb Evropskega sodišča za človekove pravice, in sicer zaradi neobstoječih zaščitnih ukrepov pri tajnem nadzoru[11];

R. ker je slovaški parlament 11. decembra 2025 spremenil kazenski zakonik, tako da zdaj inkriminira oviranje volilne kampanje „v povezavi s tujo silo ali tujim agentom“; ker je bil 27. marca 2026 vložen predlog za spremembo zakonodaje o pogojih za uveljavljanje volilne pravice, da bi glasovanje po pošti iz tujine nadomestili z

---

10 Civil Liberties Union for Europe – Liberties (Zveza za državljanske svoboščine v Evropi – Liberties), *Liberties Rule of Law Report 2025: Slovakia* (Poročilo organizacije Liberties o stanju pravne države za leto 2025: Slovaška); Evropska komisija, Poročilo o stanju pravne države za leto 2025 – poglavje za Slovaško; informacije urada varuha pravic Slovaške republike, 2025.

11 Sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 26. oktobra 2023 v zadevi Plechlo/Slovaška (18593/19) in z dne 20. julija 2021 v zadevi Zoltan Varga/Slovaška (58361/12).

osebnim glasovanjem na diplomatskih in konzularnih predstavništvih;

S. ker so bile s spremembami ustave, sprejetimi 26. septembra 2025, uvedene določbe v zvezi s posvojitvijo, izobraževalnimi dejavnostmi in ustavno opredelitvijo spola; ker sta komisar Sveta Evrope za človekove pravice in Beneška komisija izrazila zaskrbljenost zaradi teh sprememb;

T. ker na Slovaškem obstajajo sistemske pomanjkljivosti pri učinkovitem preiskovanju in pregonu nasilja v družini, kot kaže tudi sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice[12];

U. ker Sodišče Evropske unije še vedno obravnava zadevo C-799/23, *Komisija* proti *Slovaški*; ker je Slovaška še vedno v okrepljenem postopku za izvrševanje sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi z diskriminatornim vpisom in šolanjem romskih otrok v posebnih razredih osnovnih šol za otroke z motnjami v duševnem razvoju[13]; ker je komisar Sveta Evrope za človekove pravice 25. februarja 2025 pozval k nujnim ukrepom za odpravo neustreznih življenjskih razmer marginaliziranih romskih skupnosti; ker je podal tudi priporočila o zagotavljanju dostopa do vključujočega in kakovostnega izobraževanja za romske otroke in odpravi njihove segregacije ter o obravnavanju anticiganizma in diskriminacije, zlasti pri policijskem delu; ker je Slovaška še vedno v okrepljenem postopku, kar zadeva izvrševanje sodb Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi z ravnanjem policije z Romi[14];

V. ker je v poročilu o stanju pravne države za leto 2025, ki ga je pripravila organizacija Civil Liberties Union for Europe (Zveza za državljanske svoboščine v Evropi)[15], poudarjena vztrajna zaskrbljenost na Slovaškem glede neodvisnosti sodstva, protikorupcijskega okvira, svobode medijev, uporabe skrajšanih zakonodajnih postopkov, državljanskega prostora in temeljnih pravic, zlasti v zvezi z manjšinami in ranljivimi skupinami;

W. ker je slovaški parlament 11. decembra 2025 spremenil kazenski zakonik in inkriminiral postavljanje „odlokov, sprejetih po drugi svetovni vojni“ pod vprašaj; ker bi lahko ta nedavno sprejeti zakon zelo negativno vplival na svobodo izražanja in akademsko svobodo, kot sta zaščiteni z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah; ker do

---

12 Sodba Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 22. januarja 2026 v zadevi J. S./Slovaška (35767/23).

13 Sodba Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 27. februarja 2025 v zadevi Salay/Slovaška (29359/22).

14 Sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 1. septembra 2020 v zadevi R. R. in R. D./Slovaška, z dne 8. septembra 2022 v zadevi P. H./Slovaška (37574/19) in z dne 24. oktobra 2024 v zadevi B. B./Slovaška (48587/21).

15 https://www.liberties.eu/f/vdxw3e.

nadaljnja zaplemba zemljišč na podlagi zgoraj navedenih odlokov, ki se uporabljajo zlasti za državljane, ki pripadajo madžarski narodni manjšini, dejansko shema prilaščanja zemljišč, saj je prikrajšala na stotine lastnikov dragocenih zemljišč ter vzbuja pomisleke glede pravne varnosti in spoštovanja pravne države; ker je svetovalni odbor za Okvirno konvencijo za varstvo narodnih manjšin 2. februarja 2022 pozval slovaške organe, naj začnejo dialog s predstavniki narodnih manjšin, ki jih zadevajo morebitni negativni učinki uredbe iz leta 1945 o zaplembi premoženja na sedanje medetnične odnose;

1. izraža globoko zaskrbljenost zaradi poslabšanja razmer na področju demokracije, pravne države in temeljnih pravic na Slovaškem; poudarja, da je treba kot bistven osnovni pogoj za prejemanje sredstev EU upoštevati preverljivo spoštovanje načela pravne države in Listine s strani držav članic; poudarja, da morajo vsi programi in naložbe, ki se financirajo iz proračuna EU, služiti javnemu interesu; poudarja, da sistemske pomanjkljivosti na področju pravne države, zlasti v zvezi z neodvisnostjo sodstva ter revizijskimi in kontrolnimi sistemi, ogrožajo zaščito finančnih interesov EU;

2. poziva Komisijo, naj oceni, ali obstaja očitno tveganje, da bi Slovaška lahko huje kršila vrednote iz člena 2 PEU; poleg tega poziva Komisijo, naj v celoti izkoristi vse razpoložljive instrumente za obravnavanje pomislekov v zvezi z demokracijo, pravno državo in temeljnimi pravicami, začenši s preventivnimi orodji in orodji za sodelovanje v okviru svojega letnega poročila o stanju pravne države, da bi zagotovila skladnost z vrednotami iz člena 2 PEU; poudarja pa tudi, da bi morala Komisija, kadar pomisleki ostajajo in so ustrezno utemeljeni, brez oklevanja uporabiti vse izvršilne ukrepe, ki jih ima na voljo, da zaščiti proračun EU in zagotovi spoštovanje vrednot iz člena 2 PEU, vključno s postopki za ugotavljanje kršitev, zlasti hitrimi postopki za ugotavljanje kršitev, zahtevki za začasne ukrepe pred Sodiščem Evropske unije in ukrepi v zvezi z neizvrševanjem sodb Sodišča Evropske unije, pa tudi z okrepljenimi revizijami, začasno ustavitvijo plačil, sistematično uporabo finančnih popravkov in postopki izterjave;

3. obžaluje, da je Slovaška sprejela vrsto sprememb kazenskega prava in kazenskega procesnega prava, vključno z znižanjem kazni za korupcijo in finančni kriminal, skrajšanjem zastaralnih rokov in ukinitvijo specializiranih protikorupcijskih subjektov, državne agencije za boj proti kriminalu in posebnega tožilstva, kar je privedlo do zamud pri preiskavah, ki so bile prenesene na druge organe, in do znatnega zmanjšanja števila korupcijskih primerov ter ogroža pregon kaznivih dejanj, ki vključujejo sredstva EU; ima pomisleke zaradi širokih diskrecijskih pooblastil, ki jih ima generalni državni tožilec na Slovaškem v skladu s členom 363 slovaškega zakonika o kazenskem postopku in ki lahko omogočajo prekinitev ali odložitev kazenskega postopka iz formalnih razlogov brez zadostnih zaščitnih ukrepov, kar ogroža učinkovito preiskovanje primerov in pregon, zlasti pri

kaznivih dejanjih, povezanih s korupcijo; izraža zaskrbljenost zaradi domnevnega nadlegovanja in preiskav nekdanjih protikorupcijskih preiskovalcev ter meni, da ta dejanja slabijo boj proti korupciji, lahko ogrozijo zaščito finančnih interesov EU in imajo zastraševalni učinek pri neodvisnih preiskavah; ima pomisleke tudi zaradi odkritja nasprotij interesov pri izvajanju mehanizma za okrevanje in odpornost;

4. izraža globoko zaskrbljenost zaradi ustavnih sprememb na Slovaškem, zlasti tistih, ki omejujejo temeljne pravice, pravno državo in primarnost prava EU; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da organizacije civilne družbe opozarjajo, da bi lahko te spremembe kršile temeljne pravice; poudarja, da je treba ustavne določbe opredeliti dovolj natančno, da se prepreči samovoljna razlaga, in da morajo biti v celoti skladne z obveznostmi iz prava EU, vključno z Listino, ter mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic; opozarja, da je treba v celoti spoštovati primarnost prava EU in zavezujočo naravo mednarodnih obveznosti ter da nobena ustavna določba ne more upravičiti nespoštovanja sodb Sodišča Evropske unije ali Evropskega sodišča za človekove pravice; poziva slovaške organe, naj zagotovijo, da bo ustava države v celoti skladna s pravom EU in mednarodnim pravom človekovih pravic, ter naj upoštevajo priporočila Beneške komisije in mednarodnih organov za človekove pravice, zlasti glede primarnosti prava EU, pravice do zasebnega in družinskega življenja, nediskriminacije na podlagi spola in spolne usmerjenosti ter pravice do izobraževanja;

5. poziva Komisijo, naj oceni skladnost nedavnih zakonodajnih sprememb s pravom EU in uporabi določbe uredbe o skupnih določbah v primerih neskladnosti s horizontalnimi omogočitvenimi pogoji iz te uredbe;

6. poudarja, da uredba o pogojevanju s pravno državo ni omejena na ukrepe v skrajni sili, temveč določa tudi zgodnje ukrepanje z delnimi začasnimi prekinitvami, kadar se ugotovijo kršitve pravne države, ki resno ogrožajo dobro finančno poslovodenje proračuna EU; ponovno poziva Komisijo, naj v okviru proračunske razrešnice za leto 2024 začne prvi korak postopka iz člena 6(1) uredbe o pogojevanju s pravno državo;

7. izraža globoko zaskrbljenost zaradi poskusa ukinitve urada za zaščito žvižgačev, kar lahko privede do znatnega znižanja ravni zaščite žvižgačev, vključno z večjo izpostavljenostjo povračilnim ukrepom in omejenim dostopom do pravnih jamstev; zavrača določbe, ki uvajajo „mehanizem pregleda“, ki organom ali delodajalcem omogoča, da prekličejo zaščito žvižgačev brez sodnega nadzora, s čimer ogrožajo temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva, kot je določena v Listini; poudarja, da omejevanje zaščite žvižgačev ni združljivo z direktivo EU o zaščiti žvižgačih in ogroža pravno državo; pozdravlja odločitev slovaškega parlamenta z dne 17. marca 2026 o razveljavitvi

spornega zakona in ohranitvi urada za zaščito žvižgačev; poziva Komisijo, naj pozorno spremlja izvajanje razveljavitve zakonodaje o ukinitvi slovaškega urada za zaščito žvižgačev in tako zagotovi, da bo ta razveljavitev v celoti ponovno vzpostavila prejšnjo raven zaščite in bo usklajena s pravom EU, ter naj pred razmislekom o morebitnih nadaljnjih ukrepih oceni obseg in učinkovitost razveljavitve; poziva slovaške organe, naj zagotovijo skladnost s pravom in standardi EU o zaščiti žvižgačev;

8. poziva Komisijo, naj okrepi ciljno usmerjene kontrole in preglede na kraju samem na Slovaškem, tudi z okrepljenim in sistematičnim sodelovanjem z uradom OLAF in Evropskim javnim tožilstvom, da bi nadomestila oslabitev nacionalnih zmogljivosti izvrševanja in zagotovila učinkovito nadaljnje ukrepanje na podlagi potekajočih preiskav; poudarja, da je treba tak nadzor sistematično uporabljati v vseh ustreznih tokovih financiranja EU, vključno z večletnim finančnim okvirom ter sredstvi mehanizma za okrevanje in odpornost;

9. ponovno potrjuje, da je pripravljen delovati v duhu lojalnega sodelovanja s slovaškimi organi, pa tudi s civilno družbo in neodvisnimi institucijami, da bi ugotovljene pomanjkljivosti odpravili; poudarja, da je namen njegovega nadzora in misij podpreti krepitev demokratičnih institucij, pravne države in pravilno uporabo sredstev EU; poziva slovaške organe, naj v tem procesu konstruktivno in proaktivno sodelujejo z institucijami EU;

10. poziva slovaške organe, naj v celoti izvajajo priporočila Komisije, skupine GRECO in Beneške komisije o sodstvu in boju proti korupciji, zlasti v zvezi z razveljavitvijo kaznivega dejanja zlorabe prava ter zagotavljanjem pravne in praktične neodvisnosti in nepristranskosti sodnega sveta, delovanja specializiranih protikorupcijskih subjektov, materialnega in procesnega kazenskega prava ter neodvisnosti tožilcev;

11. ostro obsoja, da je bilo zaradi očitnega vpliva na preiskovanje in pregon korupcije ukinjeno posebno tožilstvo, ki ga ni mogoče nadomestiti z dejavnostmi Evropskega javnega tožilstva, zlasti glede na poročila o tem, da je bila goljufiva dejavnost razdrobljena, da bi domnevna vrednost zadeve ostaja pod pragom, določenim za sodelovanje Evropskega javnega tožilstva; poudarja, da je treba obvezno znova oceniti nedavne spremembe; poziva slovaške organe, naj poskrbijo za polno, pravočasno in proaktivno sodelovanje z Evropskim javnim tožilstvom in uradom OLAF;

12. znova izraža zaskrbljenost glede delovanja slovaške plačilne agencije za kmetijstvo in upravljanja sredstev skupne kmetijske politike, vključno s strukturnimi napakami, ki jih je potrdil slovaški vrhovni revizijski urad, neustreznimi nadzornimi mehanizmi, nezadostnimi popravnimi ukrepi in povečanjem izplačil s šibkimi kontrolami; meni,

da te pomanjkljivosti potrjujejo resne in sistemske pomanjkljivosti v sistemu upravljanja in nadzora kmetijskih odhodkov na Slovaškem;

13. izraža zaskrbljenost zaradi obtožb o zlorabi in nepravilnostih pri izvajanju projektov za razvoj podeželja in turizem na Slovaškem, ki jih financira EU, vključno s primeri v zvezi s projekti gostišč, ki jih financira EU in vključujejo domnevno zlorabo sredstev za kmetijstvo in razvoj podeželja za gradnjo ali obnovo luksuznih zasebnih zemljišč z omejeno dodano vrednostjo EU ali povsem brez nje; poudarja, da bi takšne prakse, če bi bile potrjene, pomenile resno kršitev načel dobrega finančnega poslovodenja, preglednosti in enake obravnave ter bi spodkopale zaupanje javnosti v proračun EU;

14. opozarja, da imajo države članice obveznost zagotoviti učinkovito, pregledno in odgovorno upravljanje sredstev EU; poziva slovaške organe, naj v polnem sodelovanju s Komisijo sprejmejo takojšnje in učinkovite popravne ukrepe, da bi državljanom zagotovili konkretne koristi, vključno s krepitvijo sistemov notranje kontrole, ustreznim odkrivanjem in obvladovanjem nasprotij interesov ter izboljšanjem izterjave nepravilnih plačil;

15. izraža globoko zaskrbljenost zaradi poslabšanja medijske svobode in pluralnosti na Slovaškem, vključno s političnim vmešavanjem v javne medije, pritiski na novinarje v ozračju sovražnosti, kampanjami blatenja in dezinformiranja, uporabo strateških tožb za onemogočanje udeležbe javnosti, tudi s strani visokih političnih osebnosti, in tveganjem koncentracije lastništva medijev v skladu s političnimi dogovori, skupaj z odpuščanjem vodij ključnih kulturnih ustanov, kar bi lahko imelo zastraševalni učinek na svobodo tiska in javno razpravo; poudarja, da oslabljeno medijsko okolje znatno zmanjšuje demokratični nadzor in olajšuje korupcijo pri izvrševanju sredstev EU; poziva slovaške oblasti, naj v celoti izvajajo priporočila Komisije v zvezi z mediji, zlasti kar zadeva pravni okvir za javne medije, v skladu z evropskim aktom o svobodi medijev ter ob zagotavljanju uredniške neodvisnosti in zaščite novinarjev; poziva Slovaško, naj v celoti in učinkovito spoštuje evropski akt o svobodi medijev, Komisijo pa, naj pozorno in proaktivno spremlja njegovo izvajanje; opozarja, da morajo slovaške oblasti pri delovanju in financiranju kulturnih ustanov spoštovati svobodo izražanja in umetnosti ter se vzdržati zlorabe pravnih ukrepov, ki omejujejo javno razpravo; se poklanja Jánu Kuciaku po njegovem umoru in izraža priznanje njegovemu delu preiskovalnega novinarja, ki je zelo pomembno; poziva slovaške oblasti, naj poskrbijo, da bo pravici v tem primeru zadoščeno;

16. obžaluje večkratno in neupravičeno uporabo skrajšanih zakonodajnih postopkov za obsežne reforme; poudarja, da ti postopki ne smejo postati pravilo in bi morali biti strogo utemeljeni ter se uporabljati le v povsem upravičenih okoliščinah, saj spodkopavajo javni nadzor, preglednost in vključujočo pripravo zakonodaje ter omejujejo

smiselno posvetovanje in parlamentarno razpravo; poziva slovaške organe, naj v celoti izvajajo priporočila Komisije in skupine GRECO v zvezi s sistemom zavor in ravnovesij, zlasti kar zadeva učinkovito javno posvetovanje in sodelovanje deležnikov v zakonodajnem postopku, tudi z obravnavanjem pogoste uporabe skrajšanega postopka; znova izraža zaskrbljenost glede dostopa novinarjev in organizacij civilne družbe do informacij, vključno s poročili vrhovnega revizijskega urada in oddelka za nadzor vladnega urada;

17. odločno obsoja vse večji pritisk na organizacije civilne družbe, nadzorne organe in pravosodne delavce, vključno z upravnimi bremeni in poskusi delegitimizacije njihovega dela; meni, da takšni ukrepi spodkopavajo odgovornost in učinkovito varstvo temeljnih pravic; poziva slovaške oblasti, naj odpravijo stigmatizacijo in preganjanje organizacij civilne družbe ter poskrbijo, da bo zakonodaja, ki vpliva na civilno družbo, vključno s financiranjem in poročanjem, v celoti spoštovala pravo EU in mednarodno pravo o človekovih pravicah, zlasti v zvezi s pravico do zasebnega življenja, svobodo izražanja, svobodo zbiranja in svobodo združevanja;

18. poziva slovaške oblasti, naj volilna zakonodaja, vključno z glasovanjem po pošti, in kazenske sankcije, povezane z njenimi kršitvami, v celoti spoštujejo pravo EU in mednarodno pravo o človekovih pravicah, zlasti v zvezi s pravico voliti in biti izvoljen, svobodo izražanja in svobodo združevanja; opozarja, da bi morale biti omejitve glasovanja po pošti ustrezno utemeljene in sorazmerne, zlasti če ni utemeljenih sistemskih pomanjkljivosti v zvezi z integriteto takega glasovanja, ter poudarja, da je treba slovaškim državljanom, ki prebivajo v tujini, omogočiti enak dostop do volilne udeležbe;

19. poziva slovaške oblasti, naj v skladu s pravom EU in mednarodnim pravom o človekovih pravicah v zakonodaji in praksi zagotovijo učinkovito preprečevanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boj proti njima; znova poudarja, da je treba nemudoma ratificirati Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima ter pravno opredelitev posilstva uskladiti z mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic;

20. poziva slovaške oblasti, naj glede na nazadovanje, ki ga je povzročilo več zakonodajnih pobud na Slovaškem, zlasti od leta 2023, zagotovijo popolno izpolnjevanje obveznosti glede učinkovitega, pravočasnega in nediskriminatornega dostopa do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, vključno z možnostjo varnega in zakonitega splava; opozarja, da te obveznosti izhajajo iz mednarodnih standardov na področju človekovih pravic in so sestavni del varstva temeljnih pravic, vključno s pravicami do zasebnega in družinskega življenja, zdravja in nediskriminacije;

21. poziva slovaške oblasti, naj v skladu s pravom EU in mednarodnim pravom o človekovih pravicah v zakonodaji in praksi zagotovijo učinkovito varstvo pravic oseb LGBTIQ+;

22. poziva slovaške oblasti, naj v skladu s pravom EU in mednarodnim pravom o človekovih pravicah v zakonodaji in praksi zagotovijo učinkovito varstvo pravic Romov, zlasti kar zadeva odpravo segregacije v izobraževanju, dostop do zdravstvenega varstva in policijsko delo; znova izraža zaskrbljenost zaradi izvrševanja sredstev EU, namenjenih romskim skupnostim na Slovaškem;

23. izraža resno zaskrbljenost glede pravic manjšin na Slovaškem, predvsem zaradi političnega diskurza, zakonodajnih pobud in upravnih praks, ki bi lahko vodile v diskriminacijo, stigmatizacijo ali izključenost, pa tudi glede retroaktivne zaplembe premoženja na podlagi kolektivne krivde državljanov EU različnega etničnega porekla; meni, da bi bilo treba zgodovinske pritožbe obravnavati z dialogom in ne z inkriminacijo; poudarja, da je varstvo pravic manjšin osrednji element pravne države in demokratičnega upravljanja; poziva slovaške oblasti, naj v skladu s pravom EU in mednarodnim pravom o človekovih pravicah v zakonodaji in praksi zagotovijo učinkovito varstvo pripadnikov manjšin, zlasti kar zadeva svobodo izražanja in lastninsko pravico;

24. izraža veliko zaskrbljenost zaradi upravnih in sodnih praks v zvezi s slovaškim zemljiškim skladom in državnim podjetjem za gozdove Slovaške republike, ko na podlagi povojnih odlokov prihaja do zaplemb zemljišč in gozdov brez nadomestila; poziva slovaške oblasti, naj razveljavijo omenjeno spremembo kazenskega zakonika, prekinejo vse sodne postopke v zvezi s tem in ustavijo vse potekajoče zaplembe zemljišč;

25. poziva slovaške oblasti, naj raziščejo sistemske pomanjkljivosti, do katerih še zmeraj prihaja pri obravnavi pritožb o slabem ravnanju policije, vključno z dejstvom, da ni nepristranskih in učinkovitih preiskav verodostojnih obtožb o slabem ravnanju; poziva k okrepitvi zaščitnih ukrepov proti slabemu ravnanju organov kazenskega pregona, vključno z jamstvi za institucionalno neodvisnost, učinkovitimi nadzornimi mehanizmi in ustreznimi postopkovnimi zaščitnimi ukrepi, da se zagotovita odgovornost in zaupanje javnosti v institucije kazenskega pregona;

26. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic, Svetu Evrope, Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi in Organizaciji združenih narodov.